

Od teh jih je 75 milijonov v Evropi, 65.000 v Aziji, 70.000 v Afriki, 11.400.000 v Severni in Srednji Ameriki, 500.000 v Južni Ameriki 110.000 v Avstraliji in Oceaniji.

*** Jugoslovanski poslanci.** Izvoljeni na narodni podlagi v Trstu: dr. Otokar Rybař (slovenski poslanec), v Istri: prof. Matko Mandić, profesor Vekoslav Spinčić in dr. Matko Laginja (hrvaški poslanci). Goriška: Poslanca „S. L. S.“: dr. Anton Gregorčič in Josip Fon; narodno-napredne stranke: Alojzij Strekelj. — Na Kranjskem: poslanci „S. L. S.“: dr. Ivan Šusteršič, dr. Janez Ev. Krek, dr. Ignacij Žitnik, Fr. Povše, dr. Hočevvar, Fran Šuklje, Jaklič, Demšar, Josip Gostinčar, Pogačnik. — Na Kranjskem, narodno-napredne stranke: ljubljanski župan Ivan Hribar. Na Koroškem: Izvoljen na narodni podlagi: Fran Grafenauer. Na Štajerskem: poslanca samostojne kmetijske stranke: Fran Roblek in Vinko Ježovnik. Poslanci „Kmetijske zveze“: dr. Anton Korošec, dr. Fran Ploj, dr. Ivan Benkovič, Pišek in Roštar. Dalmatinski poslanci izvoljeni na narodnem programu: dr. Ivan Ivčević, mons. Fran Bulić, Fran Ivanišević, dr. Trešić-Pavičić, profesor Virgil Perić, Juraj Biankini, Ivo Prodan, Dulibić, pl. Vinković, Mihail Bjeladinović (Srb) in Baljak (Srb). Skupno 37 poslancev.

*** Saniranje deželnih financ.** Na Dunaju se je vršilo zborovanje deželnih odborov zaradi saniranja deželnih financ. Po delegatih so bile zastopane skoraj vse dežele. Po živahni debati je bilo enoglasno sklenjeno, da se glede saniranja deželnih financ povabi deželne odbore vseh dežel, naj nemudoma naprosijo državne poslance dotičnih dežel, da takoj ob pričetku državnega zbora uložijo nujni predlog, v katerem se pozivlja vlado, naj v početku prihodnjega zasedanja državnega zbora predloži zakonski načrt, s katerim se dožene popolno in trajno saniranje deželnih financ ter naj ta načrt, preden ga predloži zbornici, pošlje deželnim odborom v pregled. Državi se priporoča, da energično nadaljuje poddržavljenje železnice, monopoliziranje rudnikov ter varstvo vodnih sil za dežele — Po naši sodbi bi v saniranje deželnih financ pripomogel kulturni davek. O tem naj razmišljajo gospodje in kmalu bo vse dobro!

*** Mir!** Car miru, Nikolaj, je provzročil, da se je vršila I. mirovna skupščina v Haagu. Kmalu potem, ko je bel car izprožil misel za razoroženje, se je začel bojevati z Japonci. Teorija in praksa — politika — ha! No, sedaj se je začela II. taka „mirovna“ komedija v Haagu. Ali bi ne bilo koristnejše da se sestanejo narodi in se pomenijo o kulturni povzdigi človeštva?!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Notranjska posojilnica v Postojni 50 K. Tolminska hranilnica in posojilnica 100 K. Bog plati!

Slovenska univerza in narodno gospodarstvo. Slovenski inteligenci nikakor ni mogoče konkurirati z ono, ki jo producirajo sosedi, dokler nimamo svojega vseučilišča. Zato pa tudi ne moremo popolniti uradniških mest v slovenskih pokrajinah s svojimi rojaki. Mnogo naših dijakov se še ne more odločiti za drage študije v tujem mestu; mnogo jih pa tudi pomanjkanje v tujini uniči. Le univerza v Ljubljani bi nam sčasoma omogočila pridobiti zadostni naraščaj domačega razumnštva, drugače bomo vedno odvisni od tujcev ter nikdar gospodarji na lastni zemlji. Poslanci naj torej store svojo dolžnost v tej zadevi s složnim in energičnim postopanjem, in uspeh bo gotov!

Narodne pesmi, ki jih je zbral in uredil znani pevski mojster Janko Žirovnik za šolsko mladino, so bile vsprejete od slovenske javnosti z veliko pohvalo, zakaj vsi listi so polni hvale o tej krasni zbirki, ki bo res kar najbolje služila naši mladini. Zato pa v bodočnosti sme biti na Slovenskem nobenega učenca in učenke, ki bi ne imel, oziroma ne imela te krasne zbirke. Cena zvezku je samo 20 h brez poštnine, poštnina

pa znaša za 1 izvod 3 h; za 2 izvoda 5 h; za 3 do 9 izvodov 10 h; za 9 do 13 izvodov 20 h; za 13 do 30 izvodov 30; za 30 do 100 izvodov pa 50 h. Na slovenskem učiteljstvu je zdaj, da se zbirka čim preje razpeča na korist učiteljskemu konviktu. Natisnilo se je teh pesmic 20.000 izvodov in se dobivajo v „Učiteljski tiskarni“.

Hribolazec ali hriboplazec. Hribolazec, kakor pove ime je — lenuh, ta ne pride visoko. Hriboplazec pa se plazi v sili čez strmine po kolenih gor ino po sedalu čez grebene in sedla dol. To je pravi turist!

S. L. S. in Nemci. Voilna predloga za deželni zbor, imenovanje udov za okrajne šolske svete od strani deželnega odbora, gla-ovanje Nemcev za Krečarja — to niso samo slučaji, to je že prava zveza, ki se ne da nikakor utajiti.

Prošnja. Za šolsko leto 1907/08. sestavljam ročni zapisnik z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem. Južnem Štajerskem in Primorskem po stanju 30. junija t. l. Želim, da bi bil šematizem brez napak. Zato prosim prav lepo, da me vsakdo opozori po „Dopisnici“ na nedostatke in napake, ki jih najde v prejšnjih letnikih, da jih odpravim in popravim v novi izdaji. Vsakemu, ki stori to, izrekam iskreno zahvalo!

L. Jelenc.

Prošnja. Cenjene tovarišice in tovariše litijskega okraja vljudno prosim, da mi čim preje pošljejo naročnino za „Slov. Šol. Matico“. Poverjenik

B. Andoljšek.

Razstava na ustanovnem zavodu za gluhe in slihe v Ljubljani bo dne 29. in 30. junija ter 1. julija tek. leta. Razstavili se bodo izdelki gojencev in sicer pismeni in risarski ter iz lahkih lesnih del, modeliranja, rezbarstva, strugarstva in mizarstva. Istotako bodo razstavljena ženska ročna dela. Na to zanimivo razstavo opozarjamo slavno občinstvo, posebno učiteljstvo.

Zglasila za I. letnik c. kr. ženskega učiteljskega v Ljubljani se sprejemajo v sredo, dne 10. julija, za I. letnik c. kr. moškega učiteljskega v petek, dne 12. julija, od osmih do enajstih pri ravnateljstvu. Sprejemni izpit se prične po vpisovanju.

Ljudsko izobraževalno društvo s knjižnico snujejo v Dolenji vasi pri Senožečah. V ta namen se je sestavil pripravljalni odbor, ki bo sprejemal s hvaležnostjo morebitne darove.

P. n. naročnikom „Zvončka“ vljudno naznanjamo, da izide prihodnja številka tega lista dne 10. julija, ker je tiskarna sedaj preobložena z nujnim delom. Upravištvu „Zvončka“.

Šolsko veselico priredi šolska mladina iz Velikih Žabelj dne 30. t. m. popoldne ob pol 4. uri v grajskih prostorih z jako lepim vzporedom. Čisti dohodek je namenjen šolarskih knjižnici.

Razstava risb dijakov mestne realke v Idriji bo dne 29. in 30. t. m. v telovadnici mestne realke. Otvorjena je od 9. do 12. dopoldne in od 1. do 5. popoldne.

Osebnosti na Štajerskem. V Skomarjah je postal šolski vodja učitelj Josip Troha od Sv. Benedikta v Slov. Goricah, v Selah pri Slov. Gradcu pa Ignacij Kafou iz Hrastnika. Nadučitelj nemške šole v Vojniku Friderik Lang, je premeščen v Kainach na Gornje Štajersko, odkoder pride nadučitelj K. Paierl v Soboto. V Vojnik pride za nadučitelja nemške šole dosedanji nadučitelj take šole v Laškem, Josip Sernetz. Stalni sta postali pri Sv. Duhu-Ločah dosedanji suplentinji Gizela Burgarellova in Boza Rosenbergerjeva.

Šolske vesti na Kranjskem. Za definitivnega učitelja v Leskovcu je imenovan provizorični učitelj Ivan Arnsšek istotam. Učitelj Mihael Mežan v Studenem je premeščen za šolskega vodjo v Orehek. Dvorazrednica v Hrušici se razširi v trirazrednico, trirazrednica v Borovnici v štirirazrednico, enorazrednica v Adlešičih pa v dvorazrednico.

Ravnateljstvo mestne realke v Idriji nas prosi objaviti, da se vrše sprejemni izpiti v I. razred dne 8. julija t. l., oglasila pa sprejema ravnateljstvo dne 4. julija t. l. Ta zavod ne zahteva nobene vpisnine in nič šolnine. Opozarjamo učiteljstvo na to edino slovensko srednjo šolo.

V deželnem šolskem svetu Kranjskem vlada čuden duh. Ne samo, da je zavzel sovražno stališče proti ljudskošolskemu učiteljstvu, ko je vrgel iz svoje srede edinega njegovega

zastopnika, sedaj je začel jadrati celo v nemško-nacionalni strugi. To se je pokazalo ob sestavljanju terno predloga za ravnateljsko mesto na I. državni gimnaziji. Predsednik Schwarz in ljubeznivi vitez Kaltenegger sta spravila v terno nemško-nacionalnega ravnatelja Profta, ki je kot nadzornik ljubljanskih nemških ljudskih šol dokazal „sijajno“ svojo pedagoško naobrazbo. Tudi ni Proft več slovenščini, torej je za taka mesta absolutno nepotreben. Čudom se čudimo, da sta potegnila za Schwarzem in Kalteneggerjem tudi dva šolnika — deželni šolski nadzornik Levec in ravnatelj ljublj. učiteljskega Črnivec. Prvi, ki je obenem predsednik „Slovenski Matiči“ — našemu prvemu kulturnemu zavodu — in drugi, ki je sedel na mesto ljudskošolskega zastopnika, sta storila velik greh, ki ni odpustljiv. Tako ravnanje vpliva namreč jako demoralizujoče, in takih zgledov pedagoške solidnosti nikomur ne more pravi pedagog priporočiti v posnemo. Ako imamo na takih mestih take moze, ki jih je rodila domača gruda, kam nam potem zavozijo naše šolstvo nemški ošabni plemiči in trdi birokrati, ki nam gospodujejo le po vladni milosti in po krivdi naše popustljivosti!! Kje je naš ponos, kje naša moška čast!

Upravištvu „Domačega ognjišča“ nima več na razpolago 1. številke. Šolsko vodstvo pri Sv. Štefanu, pošta Šmarje pri Jelšah, prosi p. n. učitelje, naj mu pošlje kdo omenjeno številko, ako jo ima na razpolago.

Okrajna učiteljska skupščina za litijski okraj se je vršila dne 12. t. m. v Višnji gori. Predsednik g. Lj. Stiasny poroča o dejanskem napredku šolstva v tem okraju z ozirom na posamezne predmete, nove stavbe, stik z ljudstvom, poizkušnje o analizi otroškega duševnega obzorja. Podrobno konferenčno poročilo in navodila prejmejo učitelji tiskano na dom. Poročal je tudi o nadaljni izobrazbi odraslih ter navajal tipične podatke, kako hrepenijo mnogi narodi po luči iz zarišč visokih šol. Posebno vseučiliške knjižnice s sijajno opremo so v mnogih velikih mestih vsakemu na razpolago. Mnogotere uredbe za odrasle, večeri, sestanki, poljudni romani itd. pričajo o stremljenju po izobrazbi. Anglija, Francija i. dr. imajo udomačena ljudska vseučilišča, društva za poljudno predavanje in njih pedagoški muzeji na razpolago tisoče skioptičkih slik (diapozitivov), v serijah odmerjene za nadaljne izposojevanje. Pač znameniti dokazi, kako svet hrepeni po luči in je prosveta posebno geslo naših dob. Nadučitelj J. Zajc je predaval o učiteljevem delovanju na enorazrednicah. Razmotrival je s sebi lastno odločnostjo o nastavljanju učiteljev na teh važnih postojankah ter predočeval velike nepremagljive ovire za novince na teh navadno še prenapolnjenih šolah. Sprejete so bile resolucije, da se samo sposobne učne osebe, ki so dovršile učiteljske, nameščajo na teh šolah. — Poročilo o skupnem delovanju učiteljstva na večrazrednicah je imel tov. Levstik iz Zagorja. Medsebojno spoštovanje naj voditelj ne izpostavlja v nevarnost, da vsako malenkost, ki bi jo med štirimi očmi previdno odstranil, spravlja na dan pred domačo konferenco. Ni pametno od vsakega zahtevati, da trobi v isti rog, vsakdo je pa eno lahko, namreč — tovariš. Referat „Kako si pridobi učitelj svojemu stanu primeren ugled?“ je imela učiteljica Marija Tomčeva. Učitelj mora biti oživljajoče solnce in ne mrzla zaspana luna. Oblastno nastopanje škoduje, pa tudi prevelika prijaznost ni povsod na mestu. — Vzajemnost učiteljstva izredno goji ugled stanu. — O izkušnjah iz dosedanjih šolskih izletov je pa poročala učiteljica Ivana Dolinarjeva iz Višnje gore in vsestransko opozorila na znamenosti v prirodi in umetnosti. Umetniško izobrazbo naj že mladina črpa iz lepote v stvarstvu. Vzgojnega pomena je opazovanje marljivega dela čebelic, izleti v vrte, pouk ali šola v gozdu, obisk bolnišnice, spominki slavnih oseb. Sploh so vrata šole odprta, in naj nihče ne odlašaj pripravljen peljati otroke pod milo nebo. Referentje so osredotočili vobče svoja poročila v dobro formuliranih tezah. — Na dnevnem redu je bilo tudi poročilo B. Andoljške o preimenitnem učilu, skioptikonu. Države v Severni Ameriki so žrtvovale 100.000 dolarjev za skioptikone v svojih šolah in društvo „Skioptikon“ je zabeležilo 47.000 predavanj. Priporočal je Andoljšek Liesegangovo knjigo o skioptikonu in vsaka šola naj pri kakem povečanju dobi stalno sobo za projiciranje s tem učilom. — Gospod nadzornik je takoj sam s skioptikonom predstavil „Pot v Carigrad“, ter več omenil o priličnem obisku neke šole v Turčiji, kjer pa je sploh še palica glavno učilo.

Razgled po šolskem svetu.

— **Šolstvo na Koroškem.** Iz poročila deželnega šolskega sveta koroškega posnemamo nastopne podatke: Koroška ima skupno 372 ljudskih šol. Od teh je 285 ljudskih šol z nemškim učnim jezikom, 3 s slovenskim učnim jezikom, dočim je 84 šol jezikovno mešanih. Privatnih ljudskih šol s pravico javnosti je 12, brez te pravice 3. V minulemu letu je bilo na Koroškem 61.057 za šolo godnih otrok. Javne šole je obiskovalo 28.877 dečkov in 28.300 deklic. Koliko slovenskih otrok je obiskovalo šole, ne pove poročilo. Na javnih šolah je poučevalo 670 moških in 259 ženskih učnih oseb, skupno 929. Na privatnih šolah 12 moških in 55 ženskih učnih oseb. Na moškem učiteljskem je bilo 246 kandidatov, na ženskem 109 kandidatinj, poleg tega je bilo na ženskem uršulink, ki ima pravico javnosti, 110 gojenk.

— **Slovensko-hrvaška ljudska šola v Egiptu.** Iz Aleksandrije nam poročajo, da snujejo tamkaj ljudsko šolo za slovensko in hrvaško mladino.

— **Ameriška akademija v Rimu.** Kakor poročajo iz Novega Jorka, je ustanovljena glavnic 4 milijonov mark za ameriško umetniško akademijo v Rimu. S tem je izpolnjena davna želja Pierpont Morgana in Vanderbilta. Ta dva sta največ pripomogla, da se akademija otvori.

— **Vseučiliščna kriza v Sofiji.** Sofijski „Dnevnik“ poroča, da je bolgarska vlada storila vse potrebne korake, da se zopet otvori sofjsko vseučilišče, ali brez dosedanjih profesorjev. Za sedaj je vlada sklenila, da odpre na jesen samo dve fakulteti in sicer: zgodovinsko-filološko in fiziško-matematiško, dočim bi se juridiška fakulteta otvorila pozneje. V to svrhu je vlada te dni imenovala 14 srednješolskih profesorjev. To imenovanje je sledilo povsem nepričakovano za bivše profesorje, ki so v zadnjem času imeli več sej, na katerih so razpravljali način, kako bi se naučnemu ministrstvu olajšala rešitev vseučiliškega vprašanja. Stari profesorji so sklenili še enkrat poizkušati, da se kakor korporacija povrnejo na vseučilišče. Ako pa namerava vlada z novim zakonom nanovo otvoriti vseučilišče, to je, pričeti s prvimi tečaji in semestri, tedaj bi 14 novoimenovanih profesorjev bilo povsem dovolj. V tem slučaju bi vsi dijaki, ki imajo že nekoliko semestrov, morali čakati nekoliko let, dokler se odpro višji semestri. Ako namerava vlada odpreti celo univerzo, tedaj ne bo teh 14 novoimenovanih profesorjev dovolj, dočim izjavljajo stari profesorji, da bi se povrnilo samo tedaj, ako se bo tudi nadalje spoštoval prejšnji red in akademična svoboda.

— **Črnogorski princ Peter,** najmlajši sin črnogorskega kneza Nikole, je dovršil študije na vseučilišču v Heidelbergu na Badenskem ter jih bo sedaj nadaljeval na dunajskem vseučilišču.

— **Iz najtemnejšega kota Avstrije.** „Arbeiter Ztg.“ poroča s Tirolskega: Kakor znano, morajo učitelji v naši „sveti deželi“ opravljati poleg šolske službe tudi cerkveno. Poudarjamo, da to ni privatna obveznost učiteljeva, ampak postavna dolžnost ker imamo odlok deželnega šolskega sveta, ki pravi, da izgubi učitelj svojo službo, ako se sam odpove službi v cerkvi. Ta služba pa ni samo posel organista, temveč spadajo k tej tudi vsa cerkvenikova opravila, kakor ministriranje, zvonjenje, oblačenje prečastitega za božjo službo, spremljevanje pri zadnji popotnici itd. V mnogih krajih mora opravljati tudi službo grobo-kopa. V vsaki, od kulture tudi samo obilzani deželi bi zmajevali z glavo ob teh dejstvih, v „sveti deželi Tirolski“ pa je to čisto samo ob sebi umljivo, in nihče se ne zgraža nad tem. S klerikalizmom skozinskoz prepojeni, niso več zmožni, da bi se temu uprli. Kakšne so posledice take cerkvene službe, kaže prav drastično naslednje pismo, ki ga je poslalo županstvo neke občine v pusterski dolini učitelju. Zanimivo pismo se glasi dobesedno: „St. 493. Gospodu I. S., učitelju v R. S tem se Vas opozarja, da vselej, kadar se je bati ponoči slane, zjutraj ob treh zvonitih, da se ne bodo mogli posestniki, ki imajo v ta namen zažigati ogenj, izgovarjati, da ni cerkvenik zvonil. Če bi kdaj zvonjenje opustili, se imate zaradi tega tu radno zagovarjati.“ — Omenjeno bodi, da ima ta učitelj kot cerkvenik 60 K letne plače, torej mesečno 5 K!

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“